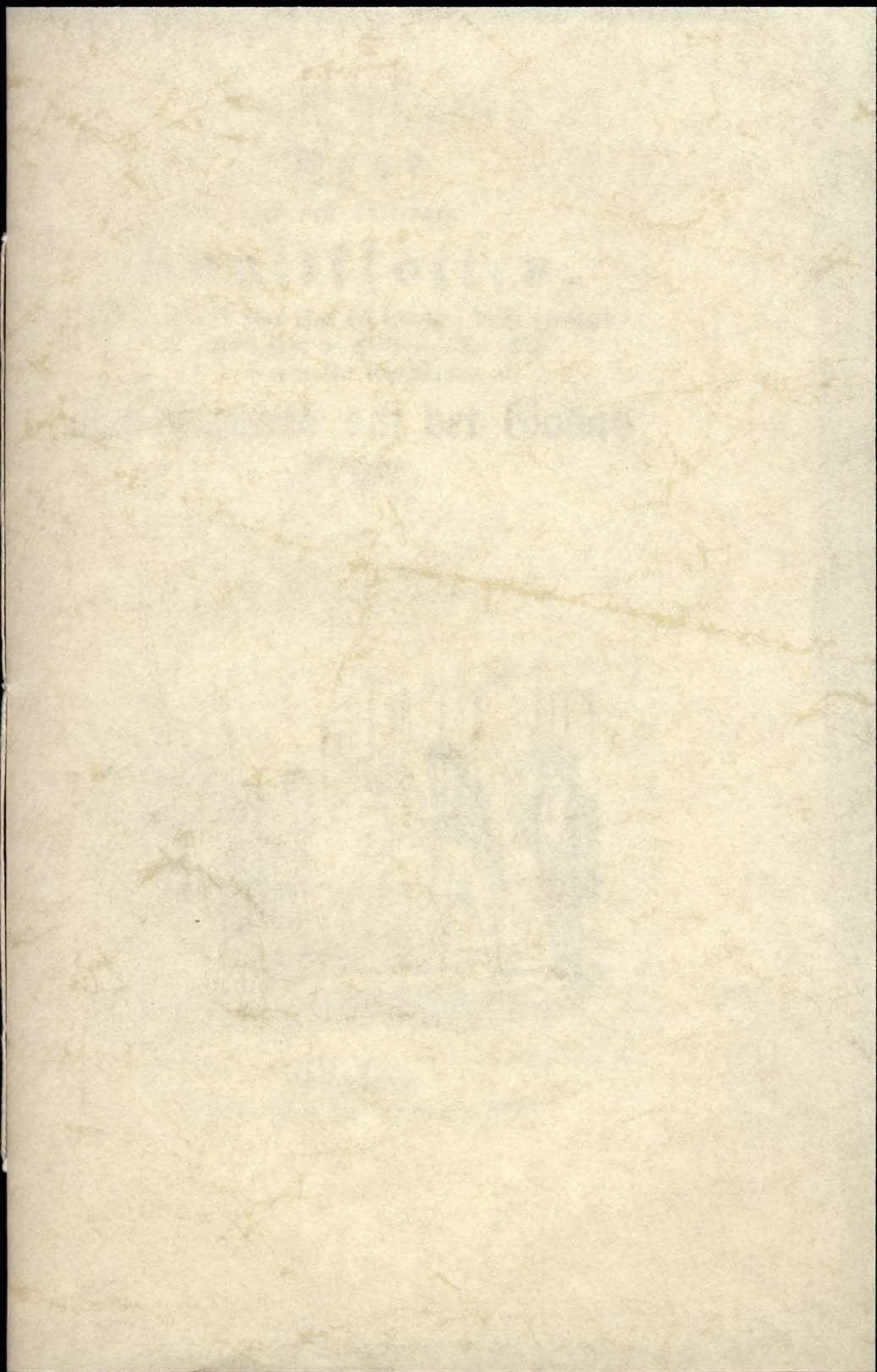
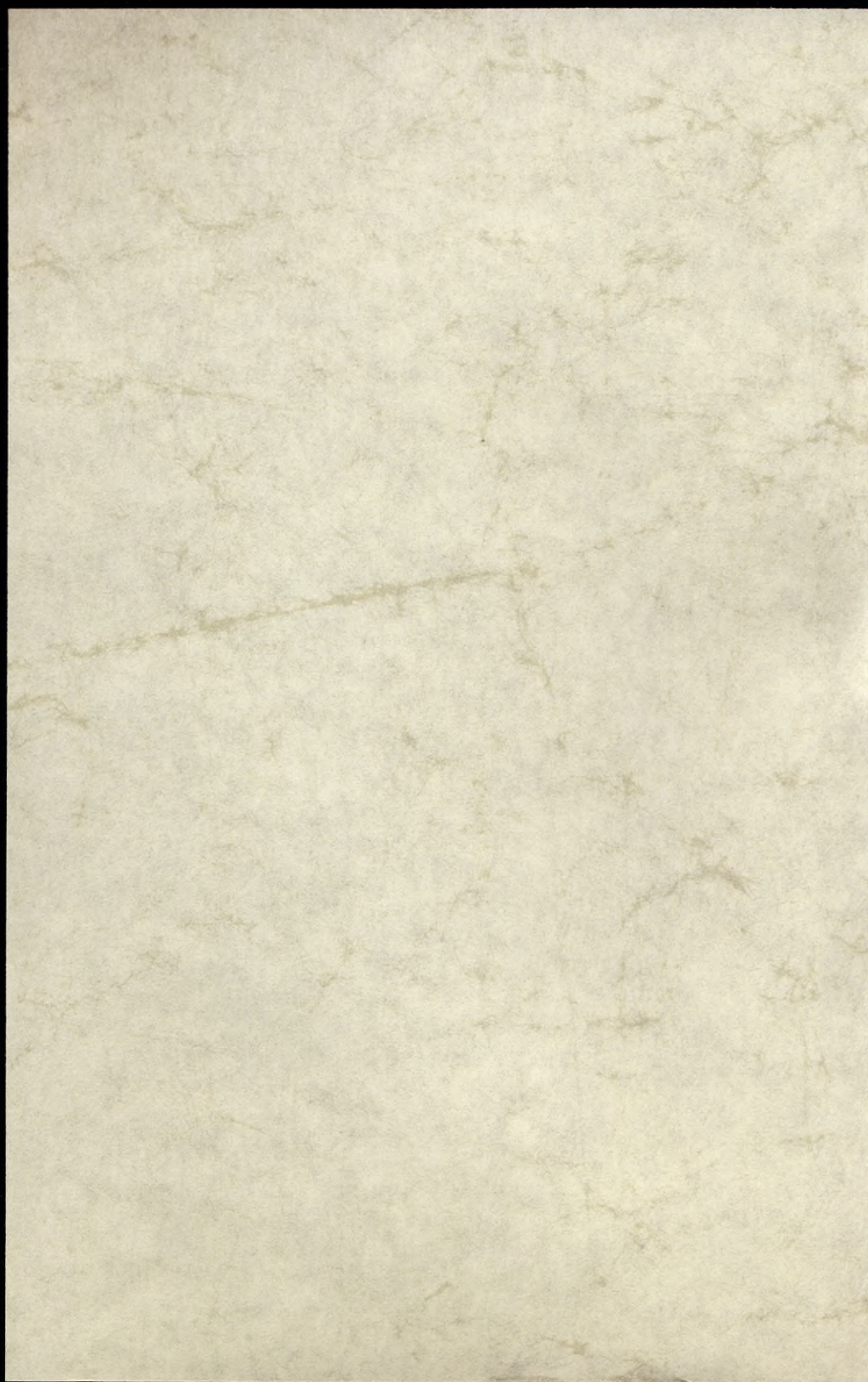

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

En wacker och intagande

Saga

om den underbara

Trollflöjten,

hvarigenom all slags lögn och bedrägeri kunde uppdagas;

3 hwilken saga på ett lärorikt och tillika
poetiskt sätt framställes

Sanningens och det Godas Seger,

wiss, om ån fördröjd.

Prydd med 3 fina teckningar.

Söndköping,
tryckt hos J. N. Björk & Comp., 1857.

En rik och wacker by, belägen i det ryktbara landet, som kallades Någonstädes, och som om sommaren frambringar de raraste fruktbår och förskår i werlden, bodde en gammal bonde wid namn Niklas, som aldrig gjorde så noggrann skilnad mellan sin egen och sina grannars egendom. Nattetid gick han ut på fälten, gräfde upp de wackraste plantor han såg på sina grannars egor och omslyttade dem till sina egna, och följande morgon när stölden blef upptäckt och han ställdes till ansvar för den, swarade han: "Hwad har jag med det att göra? Jag lade mig tidigt i går afton och wet ingenting om det. Det måtte hafwa varit någon elak tomtgubbe, som gjort det. Men efter plantorna nu stå på mina egor, så må de stå." Sådana twister föreföll ouppörligt mellan honom och hans grannar; men Niklas strattade åt dem alla, ty han ställde så slipadt till, att ingen kunde öfwerbewisa honom om stöld.

Det war bara en person, som hade sett honom begå sådant, och det war en faders- och moderlös gosse, wid namn Sanningeskår, som bonden hade upptagit af barmhertighet, d. w. s. som han födde med knapp och dålig mat och höll till arbete från morgon till qväll. Men lille Sanningeskår knotade aldrig eller sålde modet, ty han war fast öfvertygad, att allt skulle gå bra för honom med tiden. Denna öfvertygelse hade han kommit till på det sättet, att innan han kom till bonden, hade han varit upptagen af en gammal gumma, som hette Märtha, hwilken nu war död, men på sin dödbädd hade förut sagt, att mycken lycka förestod honom. Och han war så säker om detta, att han ofta af utsigten till framtida storhet frestades att blifwa högmödig.

Det hände sig, att den gamla bonden en natt tog upp flera wackra fälthuwuden från en sin grannes trädgård. Sanningeskår åsåg stölden och förklarade följande morgon, att han ej wille tiga längre, utan skulle berättat för alla menniskor, hwilken dålig karl hans husebonde wore.

Att börja med blef den gamla bonden förskräckt och sökte hindra honom från hans uppsåt, men Sanningeskår sprang ut i byn och berättade händelsen för den första person han mötte och sedan för den andra och tredje, tills alla wiste af den.

Emellertid sprang gamle Niklas, som snart hade gjort upp en plan, till bydomaren, hvilken icke var särdeles noggrann om rättvisan, och lofwade honom några riksdaler, om han wille hjälpa honom ur klämman.

"Det will jag", swarade domaren; och han kallade den lille Sanningsskär inför sin domstol. Han förhörde honom mycket skarpt, och som den lille gossen icke kunde förete någon annan bewisning om händelsen än sin försäkran, att han sjelf hade sett den, blef bonden frikänd och den stackars Sanningsskär sänd till korrektionshuset såsom en elak förtalare.

De gamla i byn gingo hem till sig och sade till sina barn: "Lägg wäl på hjertat detta dåliga exempel, som Sanningsskär har gifwit er. Gubben Niklas war hans wälgörare, och ändå försökte han försödra hans goda namn och rykte. Det är en elak gosse!"

"Det här war ledsamt för mig", tänkte Sanningsskär, då han satt i sitt fångelse och såg på wattenkrukan, som stod bredwid ett stycke groft bröd. "Allt detta kommer deras att jag talar sanningen, hwaremot den slipade Niklas, som alltid ljuger, sitter i sitt trefliga rum, äter kött och dricker öl samt skrattar åt mig. Men det gör detsamma; mor Märtha sade att sanningen war en god sak. När mina föräldrar döpte mig till Sanningsskär, hade de ingen annan affigt dermed, än att jag alltid skulle tala sanningen, och det skall jag göra, äfwen om jag sinne lida mera derför, än jag gör."

Allting i denna werlden, antingen det är ondt eller godt, har en ända. Lilla Sanningsskårs fångelseid förflöt slutligen, och fångwaktaren förde honom ännu en gång inför domaren. Här blef han åter, i allt byfolkets närvaro, skarpt upplexad och med denna föreläsning befriad från fångellet. Derpå steg gubben Niklas upp, gaf honom en hel hop förebråelser och förbjöd honom slutligen, att ej mer sätta sin fot inom hans dörr. Alla grannarna gåfwo sitt bifall tillkänna och förklarade, den ena efter den andra, att de icke wille gifwa så mycket som en bit bröd åt en sådan ung odåga, än mindre taga honom till sig.

Allt detta uppsplöde den stackars ofskyldige gossen med sorg; han utbrast uti tårar och frågade med jemrande röst: "Hwärt skall jag gå?"

"Hwad bryr jag mig om det", swarade domaren med ett hånande skratt. "För mig må du gerna gå till det landet der oduglingar wåra!" Och alla gingo, och lemnade honom åt hans öde.

"Men huru skall jag hitta dit?" tänkte Sanningsskär, smystande som om hjertat hölle på att brista, — likasom det land, der oduglingar wåra, hade warit ett, hwartill wägen sto de på wägwisare, eller dit man kunde resa med skuts!

Sanningstjåfs vandringar.

Sanningstjåf började nu sina resor, d. w. s. han gick rakt ur byn och följde stora vägen, utan att tänka på hwart det bure af. Om aftonen, när han icke orkade gå längre stannade han wid dörren till en koja, och bad om en bit bröd och taf öfwer hufwudet för natten.

"Wi skola wisa dig till wårds-hufwården", sade folket i huset, "och om han gör några frågor, så säg honom, att du blifwit öfwerfallen af råfware och plundrad af dem. Det skall wåka hans medlidande, så att han blir beskedlig mot dig."

"Nej", svarade Sanningstjåf; "det will jag icke säga, ty det wore en osanning. Sanningen är alltid bäst, och ni borde skämmas att försöka få mig till att ljuga."

Folket i kojah tog mycket illa upp detta, kallade honom en liten tjufpojke, piplade upp honom och förde ut honom. Han måste således sofwa i fria lusten och skulle hafwa swultit ihjel, om han icke hade hittat några bår på de buskar, under hwilka han sof. Hwad törsten beträffar, så hade han godt tillfälle att släcka den i närmaste bäck.

På detta sätt wandrade han ästad genom fremmande land en lång tid. Om dagen wandrade han utan att hwila; om aftonen kom han i twist med folk, som han bad om husrum, emedan de alltid wille hafwa honom till att säga en osanning. När det icke lyckades dem, blefwo de onda och förde bort honom, förklarade, att de icke wille hafwa någonting att göra med en sådan enwis pojke, som, emot deras goda råd, förde hufwudet i väggen.

Detta gjorde Sanningstjåf mycket nedslagen. Han undmek nästan all berbring med menniskor. Bristen på tillräcklig föda började uttömma hans krafter, håret hängde oredigt kring hans axlar, och hans kläder woro så trasiga, att han skändes att wisa sig.

Det war wäl för honom att han slutligen kom till ett hus, der han blef bättre mottagen. Detta hus låg i en wacker trakt, med omwexlande höjder och dalar, med rika ångar och fruktbara åkrar, genomstrurna af silfwerklara bäckar. Den lilla wandraren stod stilla en stund för att njuta af den stöna utsigten, som wid den tiden bar löfte om en rik skörd, och wandrade derefter framåt huset, hwars egare kom honom till mötes och frågade hwad han wille.

Så snart han fått höra hwad den städers gossen behöfde, bad han honom sätta sig på en stuggrik bänk och låt en piga ställa fram mjölk och frukter. Sanningstjåf låt sig wäl sma

Pa, och först sedan han blifwit mått frågade husegaren honom hwem han war och hwart han ämnade sig.

Fremlingens milda röst och ord munno gosfen, så att han berättade hela sin historia, från början till slut. Fremlingen lyfnade uppmärksam, och tog, när berättelsen war slutad, fram ur fickan en liten flbit, som han blåste en wacker melodi på. Gosfen hörde litet på musiken; men ur stånd att återhålla sig, afbröt han den och sade: "Goda herre, förlåt att jag står er, men mitt hjerta är beklämdt af min tystnad, och jag kan icke underlåta att säga, att jag har talat rena sanningen, och att jag icke kan göra annat."

"Bra, min gosse", sade herren med smekande röst, sticande flbiten i fickan. "Jag är icke alls ond öfwer att du afbröt mig. Men det är sent nu; kom in med mig, så skall jag draga försorg om dig."

Manen gick in i huset och sticade ut en tjenare, som tog wård om gosfen. Först lades han i ett bad, sedan han hade badat sig, och fått sitt hår kammadt, lade tjenaren flera omgångar kläder framför honom, sågande, att hans husbonde hade bestämt dem åt Sanningstär att wälja på. Den lilla gosfen kom i den första förlågenhet, ty han hade aldrig sett så wackra kläder i all sin dar och wiste icke, hwilka han skulle wälja. Först tänkte han taga en drägt af ljusblå sammet, med silfwerinsren; sedan en skarlafanördd, med guldbroderier; derefter en tredie af hwitt siden, en violett, begge med guld och silfwer. Slutligen fann han en, som han tyckte mest om af alla, fastän den hwarken hade silfwer eller guld; den war af grön färg — af den färg, som bladen när de i de första wårdagarne börja klåda de nakna grenarne, och de blänkande solstrålarne leka på dem.

"Den här skall jag bedja din beskedlige herre om", sade han till tjenaren, som genast hjälpte honom att klåda sig och sedan förde honom till sin husbonde. På wägen dit gingo de förbi en stor spegel, i hwilken Sanningstär såg sig från hufwud till fot. Han kunde knappt tro, att det war han sjelf, så olika war hans nuwarande klädsel mot hwad den förra hade warit, då han wid middagstiden hade satt sig wid den närbelägna qwarndammen och blifwit nästan försträckt af sitt eget utseende.

Hans wård satte framför honom en mängd rora saker, hwilka den fattige gosfen icke ens kände namnet på, men dem han ändå fann utomordentligt smaktliga. Under måltiden pratade herrn wänligt med honom och lät honom slutligen gå till sängs i ett tyst och trefligt rum.

"Här är godt", tänkte Sanningstär för sig sjelf; "och detta är första gången som jag blifwit wäl bembd för det att

jag talat sanning. Jag ser, att den ännu icke är fullkomligt bannlyst från jorden, såsom den der otäcka qwinnan sade, som i går afton wille hafwa mig att ljuga."

Utän twiswel skulle vår lille wän hafwa tänkt mycket mera, om han icke hade blifwit öfvermåtdigad af trötthet, och somnat midt under sina tankar. I en dröm såg han dock den gamla mor Märtha, som blickade ömt på honom och med sin ljuswa röst sade till honom: "Du skall icke tröttna wid att göra hwad rätt är, barn; war säker om att du till slut skall hinna din bestämmelse och blifwa lycklig." Med dessa ord förswann hon, och den lille gofsen såg (naturligtwis i drömmen) framför sig en widsträckt slätt, bewuren med träd. Wid närmare påseende fann han den sluge Niklas uppspetad i det närmaste trädet och sin gamla fiende, bydomaren, i det dernäst.

"Säg mig", sade gofsen, "hwad som fört er till dessa träd, så långt hemifrån. Kom ner, jag ber er."

"Gudnäs!" utropade bonden och domaren på en gång; "wi kunna icke, wi sitta fast här!"

"Huru kommer det sig?" frågade Sanningsskär.

"Hwad", sade de gamla elaka menniskorna, "wet du icke, att detta är oduglingarnes land, dit wi wisade dig? De wära här på träd, liksom äpplen och päron wära annorstädes, och du ser oss här i all vår blomstring."

"Nå", tänkte gofsen; "i hafwen fått hwad i förtjenat; och om någon höst inträffar här i landet och i fallen af träden, såsom frukterna göra annorstädes, kunnen i gå hem och fortsätta era illgerningar."

Han gick vidare och såg en person i hwart träd, och alla sågo ömkliga ut. Der wärte folk af alla kläster, höga och låga, om hwarandra, ty i detta hemlighetsfulla land — som i förbigående sagdt, icke kan uppletas i någon geografi — fanns ingen rangskillnad. Dessa saker och många flera såg Sanningsskär i sina drömmar, som upptogo honom fullkomligt tills han wakenade wid full dager.

"Hwad tokerier jag har drömt i natt!" tänkte han medan han klädde sig. "Men det war ändå besonnerligt, att anletet, dragen hos de personer, dem jag såg wärande på träden, den gamle Niklas och domaren inberätnade, äro så inpräglade i mitt minne, att jag skall känna igen dem efter år och dag."

III.

Flöjten.

Tjenaren återkom nu, bärande med sig en utmärkt wäl lagad frukost, och förde Sanningsskär, sedan han hade ätit, till hans wård, som bad honom göra en promenad med sig.

Han frågade honom huru han hade tillbragt natten, och strå-
tade när hans unge vän omtalade hwilka orimliga saker han
hade drömt om.

"Det är alltid så", sade han om en stund, — "det är
alltid så här i lifwet. I våra drömmar se wi ofta obegrip-
liga saker, och huru sannt det än kan wara, som wi hafwe
sett, tror folk of icke om wi tala om det, utan kallar of nar-
rar och bedragare. Tala därför icke om detta för någon; in-
gen skulle tacka dig därför, och ingen har att göra med hwar
du varit. Men jag skall säga dig, att det war "landet, der
oduglingar wåra", som du såg."

"Och så tydligt!" sade Sanningstär. "Jag såg så wäl
menniskorna, som suto wid träden, att jag tror jag skulle
känna igen dem, om jag mötte dem på gatorna."

"Detta är af stor wigt", sade fremlingen; "kom ihåg det,
ty det skall komma dig till nytta. Det finnes wäl icke något
land, der oduglingar wåra på träd, men öfwerallt finnas då-
liga menniskor så wäl som goda. Det är därför af wigt att
kunna urskiäa dem, så att man kan wara på sin wakt mot de
dåliga, och jag råder dig att göra det under fortsättningen af
din resa, annars skall det gå dig illa."

"Herre Gud!" utbrast Sanningstär, "skall jag då bbrja
min wandring igen. Hwar skall jag finna en så god herre
mera! Ald, låt mig wara qwar hos er, och jag skall på allt
sätt wisa mig tack'am för er godhet?"

"Det går icke an, min son", swarade herren. "Det finns
ingen suckla i mitt hus, som du kan stöta, och desutom skulle
du då icke få tillfälle att komma fram i werlden, såsom jag
hoppas att du skall göra. Jag råder dig därför, att utan
uppskof fortsätta din resa och icke återkomma till mig förrän
du har wunnit all werldslig lycka. Din klädsel är nu ganska
bra, och här är en bär, full med guldmynt, som skall under-
lätta dina bemödanen."

"Förwål då, min gode wård", snyftade gossen. "Jag
skall följa ert råd."

"Ännu ett ord till", fortfor den ofände. "Se här den
lilla stöten, som jag blåste på i går! Ödm den omsorgsfullt
och statta den högre än den rikaste stätt i werlden. Om du
någonsin träffar någon, om hvars werkliga tänkesätt mot dig
du är osäker, så behöfwer du bara blåsa på denna stöit, för
att få höra någonting underbart."

Sanningstär mottog denna nya gåfwa med den största
tackambet.

"Jag tar nu afsted", sade han; "men gif mig först er
wälsignelse, såsom om ni wore min fader, ty såsom en sådan
älskar och ärar jag er."

”Det skall jag göra”, sade fremtingen, ”och du skall få se mig i min rätta gestalt; ty du är värd denna ynnest!”

Med dessa ord försvann den gode mannen, och en hög kvinnofigur stod framför Sanningstår. Hennes ansigte strålade såsom solen och hennes ögon lyfte såsom morgonstjernen. Hennes klädsel var ren och hvit såsom nyfallen snö, och i handen höll hon en gyllene spegel. När gösken med häpnad be-

traktade henne och föll på knä med undran och vördnad, smålog hon vänligt, lade sin hand på hans hufvud och sade: ”Jag är Sanningen, och jag völsignar dig såsom min älskade son. Gå ut i världen; motstå det onda, gör det goda, och du skall blifva ewigt lycklig.”

Medan hon talade, sänkte sig från himmelen en gyllene sky, som omsvepte henne sakkomligt, men så att hon ändå var synlig, och lyfte henne långsamt upp. Innan hon försvann i luftens högre regioner, talade hon dock ännu en gång med hög röst och sade: ”Var på din wakt, att du icke faller i lögnena och falskhetens snaror! Om så sker, är du för all tid förlorad!”

I det hon uttrade dessa ord, försvann hon.

”Alldrig, aldrig!” ropade gösken, sträckande sina armar uppåt, liksom för att qwarhålla den försvinnande gestalten.

IV.

Nya äfventyr.

Sanningsskär gaf sig äro på väg och återtog med lättadt sinne de på ett så angenämt sätt afbrutna vandringarne. En uppriskande och behaglig morgon och i ett så vackert landskap, kan swärligen någon med oskyldigt hjerta känna sig annat än lycklig på en resa. Foglarne qwittra sina muntra melodier och hoppade lätt från buske till buske, från qvist till qvist. Sanningsskär tog upp sin flöjt, utan att tänka derpå, och blåste; men de små wingade sångarne låto icke höra sig, ty foglarne under himlen sjunga inga lågner.

Sanningsskär kom nu in uti en skog; efter en timmas vandring blef han trött. Han wälk dertsför af ifrån stora wägen och fann snart en tyst och stilla plats alldeles instängd af buskar, der han kunde hwila sig utan fruktan. Han lade sig dertsför ned på mossan och föll i en god sömn. Innan kort wäcktes han derur af ett starkt larm. Han sprang upp och tittade sig omkring i buskarne för att upptäcka orsaken. Hwilken syn mötte icke hans öga! På en stor öppen plats syntes i grupper en mängd jägare i rika dräkter; hwar och en bar en wälkyllad skjutwäska och ett silfwerjagthorn wid sidan, och de förnämligare hade jagthorn af guld. Ett stort tält war redan uppslaget och en ofantlig eld flammade, öfwer hwilken en hjort samt flera rapphönor och harar stektes. Midt på platsen war framrulladt ett mycket stort fat, hwaruti man juist nyss hade insatt en tapp för att släppa ut det gnistrande röda winet.

Slutligen wisade sig en ståtlig man i rikt guldbroderad drägt. Han war tydligen hufwudman för sällskapet; ty hwar och en steg upp och gjorde en djup bugning för honom, hwar emot han blott rödde wid sin hatt och gick lika rak som förut. Hwarje ljud tyfnade, så att man kunde höra löfswens dallring i träden, och Sanningsskär kunde således uppfatta hwar ord som talades.

"Hopa min munstänk!" befälde den ståtliga mannen.

Då kom en hofman i grann uniform. Han närmade sig med en djup bugning och med alla tecken till den wördnadsfullaste undergifwenhet.

"Jag är förtig", sade den ståtliga herren; "gif mig en lågare af mitt bästa win."

"Nej, jag är alldeles förtwiflad, ert majestät", swarade munstänken. "Den lär, i hwilken jag hade nedpackat det win, som war bestämdt åt ert majestät, har blifwit omfullslagen genom tjenarnes wårdslöshet, och det dröjer något innan jag kan skaffa annat. Men betjeningens öfkiplighet skall exemplariskt bestraffas."

"Det gör icke mig någon nytta", sade konungen vredgad; "utan min törst förblir lika stor. Det är bra illa, att jag, som betalar så dyrt för min källare, icke kan få så mycket, som att släcka törsten med. Gif mig åtminstone litet watten."

Emellertid hade Sanningsskär sett skarpt på munskänken.

"Åha, min gode man!" tänkte han: "Hafwa wi icke tråfsats förut. Kan det hafwa warit i min dröm och ej långt ifrån den gamle Niklas och den gudlöse domaren?"

Han tog genast upp sin flöjt och förde den till munnen. Instrumentet började genast gifwa den herrligaste musit, och munskänken, från hwilken Konungen hade wändt sig med wrede, började tala ånyo.

"Ja, ers majestät", sade han; "det win som jag köpte åt ers majestät, kan icke längre fås; men tro icke att det blifwit förkördt genom tjenarnes wårdslöshet; Gud förbjude att det skulle bli på det sättet förspildt. Nej bewars! jag har sjelf druckit ur allsamman, i sällskap med några goda wänner, och tyckte att det andra winet kunde wara godt nog åt ers majestät."

Medan den olycklige munskänken talade så illa mot sig sjelf, gick en kallsvett öfwer honom af ångest. Konungen wände sig till honom och sade skarpt:

"Hwad är detta? Bekänn, skurt, och upprepa hwad du har sagt, troligen i rus!"

Alldeles ifrån sina sinnen af skrämset, kastade sig munskänken på knä för konungen och framstammade: "Åh, ers majestät! det war icke jag som yttrade dessa ord, utan någon illasinnad ande, som wille bringa mig i olycka. Jag är så ärlig, som någon menniska i hela riket."

"Wänta litet!" tänkte Sanningsskär; "nu är min tid kommen, och jag måste göra slut på detta." Han gick fram från sitt gbmställe, bugade sig djupt för konungen och sade högt till honom: "Tro honom icke, ers majestät. Hwad han säger för sannt är ofannt, och hwad han säger wara lögn är rena sanningen. Jag känner den här mannen mycket wäl, och wet, att han kommit från det land der oduglingar wåra."

Munskänken kastade en wild blick på gossen, och skulle strypt honom på stället om han wägat.

"Hwad är du för en?" frågade konungen.

"Sanningsskär är mitt namn, ers majestät", swarade han. "Jag är sanningens son och har fått hennes wälsignelse. Jag är förden skull fiende till alla lögnen, och det är mitt nöje att bringa dem i ljuset, huru de än må försöka att dölja sig. Fråga denne man ännu en gång om han icke flera gånger gjort sådana skåmsstycken, så skall ers majestät så höra förwåmande saker."

Konungen flöjde gossens råd. Munstänken korsade sig, liksom han velat fördrifwa en ond ande, samt försäkrade, att han war en ärlig man, och att konungen icke hade någon trognare undersåte i hela sitt rike.

Emellertid började Sanningstär blåsa på sin flöjt; då kom en hastig förändring öfver munstänken.

"Ack, ert majestät", stammade han: "tro icke hwad jag nyss sade. Det kan icke längre dölas, att jag är en af de största bedragare, som finnas i ert majestäts rike, fastän hofmåstaren, hofstråddaren och perukmakaren också göra hwad de kunna. Det är wist sannt, att ert majestät betalar för godt win, men det är endast i räkningarne det synes, ty jag köper alltid uselt win, och det goda win, som finnes sedan min förestrådarens tid, dricker jag sjelf."

Nedan mannen talade reste sig hans hår af fasa; men han kunde ändå icke motstå flöjtens makt. Konungens öfriga tjenare, som icke heller hade godt samwete och fruktade samma öde, började springa åt alla håll. De förklarade, att ynglingen med flöjten wore en trollkarl, som wille förstöra landet, och som borde hindras från så mycket ondt.

Till Sanningstärns lycka tänkte konungen annorlunda. Han hade fattat mycket tycke för gossen, och de stycken denne blåst på sin flöjt hade mycket behagat honom. Han befallde dertill hofmännen att tåga och att den tjufaktige munstänken skulle hållas. Dertill ropade han gossen till sig och frågade honom om hans öden, dem Sanningstär berättade utan all förbehållsamhet.

"Det är en underbar historia", sade konungen; "och en som man wäl kunde twifla på, om den icke berättades af en, som säger sig wara Sanningens son. Men hwem du än är, så kan du wara till stor nytta med din oskattbara flöjt. Hwad säger du om att taga tjenst hos mig?"

Sanningstär svarade icke genast, utan satte flöjten ännu en gång till munnen och blåste. Konungen fortsatte då genast owilforligen sitt tal och sade: "Du kan lita på mig, min son; jag menar ärligt med dig, och är icke heller ond för det du sätter mig på prof. Sanningen är en god sak, som ingen bör förakta. Jag upprepar dertill nu mitt anbud."

När konungen hade slutat tala, sål Sanningstär på knä för honom, och utropade: "du är i sanning en ädel konung, och det skall blifwa min största lycka om jag kan winna din ynness."

Konungen befallde nu att middag skulle uppdukas, och när måltiden war slutad ljödo hornen än en gång muntert. Dertill nedtoges tälten och allt bagaget packades in, ty konungen war på återvägen från en lång resa och längtade att åter få se sitt hem.

Rättvisan.

Truppen red gladt ur skogen. Efter ett par dagars färd ankom den till en trakt, som war Sanningsskär bekant. Slutligen fingo de se spiran af en landtlig kyrka.

"Åh, det der är min födelseby", sade han. "Hur gerna wille jag icke låta folket se hwad som har hänt mig. Jag skulle också gerna wilja låta gamle Niklas och domaren bekänna inför hela folket, att de hafwa falskeligen anklagat mig."

Efter att hafwa beslutit detta, bad han konungen om lof att få aflägena sig helt kort. Konungen bewilljade icke blott hans begäran, utan gaf honom äfwen flera följeslagare.

Det wäntte icke så litet uppseende, när Sanningsskär red in uti den by der han war född med sitt ståtliga följe. Gamla och unga samlades hoptals för att se på honom; och när de slutligen kände igen lille Sanningsskär, hade deras förwåning inga gränser; de slogo ihop händerna af förwåning och sprungo efter honom med höga rop. Men utan att fråga efter dem, begaf han sig rakt till tingshuset i byn.

Händelsewis stodo gamle Niklas och domaren just då bredwid hwarandra utanför porten, ifrigt samtalande. Äfwen de igenkände gossen genast och sågo på hwarandra, liksom för att fråga: "hwad är meningen med detta?" Domaren återwann först sin själsnärvaro och menade, att han snart skulle göra dem af med den owälkomna gästen.

Sanningsskär nalkades dem begge och fordrade, att de, i närvaro af hans följeslagare och byns inwånare, skulle öppet förklara hans oskuld.

"Hör ni hwad den unge skälmen säger!" utropade domaren ursinnig. "Kan ofdråmbeten gå så långt? Han lemnade oss utan ett runstykke, och kommer nu tillbaka rikt klädd och med fickorna fulla af penningar. Han måste wara en stor röfware och följeslagarne der hans medbrottslingar."

Emellertid hade Sanningsskär tagit upp sin sängt och började blåsa på den. "Åi, åi", stänkade då domaren, "hwilka ord komma mig på tungan! Mina kära grannar, tron icke ett ord af hwad jag säger eder om denne yngling. Det är allt ihop osanning!"

Folket blef slaget med häpnad, och förwåningen skades ytterligare, när talwurmen äfwen kom på gamle Niklas. "Ja", utropade begge på en gång: "gossen är oskyldig; wi uppoffrade en falsk angifwelse mot honom därför att han bragt våra skålmstycken i dagen; ty, wi bekänna det, wi äro de största skålmär i hela wida werlden. Det finnes ingen menniska i hela socknen, som wi icke plundrat på ett eller annat sätt!"

Sanningeskär hade nu vunnit sitt ändamål och stoppade fördensfull söljiten i sidan. "J sen nu", sade han till hopen, "hvars andas barn dessa män äro. Om i vidare viljen wara nöjda med dem eller icke, rör mig ej. Färdväl; och driken min skäl för det här!" Han gaf dem derwid några guldmynt, och red sin väg.

Hwad som hände de elaka menniskorna wet jag icke; men Sanningeskär har berättat, att när han war kommen ett stycke ifrån byn hörde han höga nödrop.

VI.

Sanningeskär wid hofwet.

Kort derefter kom konungen till sin hufvudstad och begaf sig genast till slottet. Sanningeskär dröide icke långt efter, men konungen kunde för tillfället icke lemna mycken uppmärksamhet åt honom, utan nickade blott, emedan han just mottog en redogörelse af sin förste minister för hwad som hade tilldragit sig under hans bortowaro. Denna redogörelse war icke mycket tillfredsställande. Ministern sade, att landet blifwit mycket fattigt, folket nekade att betala de ålagda skatterna, och utgifterna blefwo allt större. Under sådana omständigheter kunde han icke lemna Hans Majestät mer än ett ganfska obetydligt penningebelopp, och måste bedja honom så mycket som möjligt instränka sina utgifter.

Dittills hade allt gått bra; men huru stor blef icke de fringsläendes öfverraskning när några söljttoner hördes, och ministern, utan tillsägelse, började tala ånyo:

"Jag bekänner", sade han, "att ert majestät är mycket enfsaldig, som tror hwad jag och mina medbröder säga er. Ni skall weta, att edra undersåter willigt betala skatterna, och om de än icke gjorde det, så hafwa wi utwägar att twinga dem att betala intill sista runstycket. Men saken är den, att wi icke lemna ert majestät inkomsterna, utan sjelfwa behålla dem. Det är med dessa penningar wi betala våra lysande fester och våra byrbara konstsamlingar, och en del anwända wi till att köpa egendom i fremmande länder för att hafwa en säker tillflyktsort, i fall ert majestät förr eller sednare skulle upptäcka wårt underslef och affkeda öf; — något som wi likwäl icke stort frukta, ty ert majestät är mycket för beskedlig, att icke säga enfsaldig, till det."

Nedan ministern bekände allt detta på sig sjelf, uthärdade han den mest söndersitande ångest; kallswetten dröp från hans ansigte, och slutligen affswimmade han. Konungen åter

var utom sig af wrede. "Slåpa ut den bedragaren", sade han, "och smid honom i jern. Kasta honom i den djupaste fångelsehäla, och viska honom utan misfund!"

Wakten verkställde befallningen utan uppstos.

"Det war ingen annan än Sanningsskär som gjorde detta", sade konungen. "Jag hörde tydligt hans skrit. Kom hit, min son, och låt mig tacka dig för den tjänst, du gjort mig och mitt rike."

Sanningsskär gick fram till konungen, som omfamnade honom, till stor förundran för hofmännen; och från den dagen fick Sanningsskär aldrig gå från konungens sida. Äfwen när konungen hade hemliga och wigtiga rådslågningar med fremmande furstar eller sändebud, måste Sanningsskär wara närwarande, ehuru dolt bakom en skärm eller ett skåp, och aldrig underlåtit han att blåsa på sin skrit när det behöfdes.

Ni kan wäl föreställa er, att på detta sätt mången hemlig tanka blef uppenbarad och mången underhandling afbruten. Äfwen hela hofwet undergick en fullkomlig rening; nästan alla de gamla hofmännen blefwo afledade och deras platser intagna af nya män, som på förhand hade blifwit pröfwade.

Det fanns bara en wid hela hofwet, den Sanningsskär icke kunde komma åt, och det war hofnarren. Ett gammalt ordspråk säger, att det blott är narrar och barn som tala sanning; men det inträffade icke på denne narr. En större lögnare har aldrig funnits, och han ströt bland sina wänner att aldrig hafwa talat sanning i hela sin lefnad, och detta war verkligen sannt. Han war tillika så slipad, att han aldrig nalkades Sanningsskär och dennes skrit, när någon annan person war närwarande. Deremot gyllade han med honom för hans sanningsskärlek, när de woro ensamma.

"Du är en narr", sade han till honom, "som är så nogräknad med sanningen. Du utsätter sig derigenom för tusen förargelser; du kan aldrig njuta rätt af umgängelshofwet; din enda wän är konungen, och äfwen han skall göra sig af med dig, så snart han kan undwara dina tjänster. Se deremot på mig: jag säger aldrig sanning, och ändå söka alla mitt sållskap. Jag säger dem hwad de tycka om att höra och hwad som smickrar deras själfånga, eller också säger jag infall, som de stratta åt. De bjuda mig till sina nöjen, traktera mig med det bästa de hafwa och skicka winer och läckerheter hem till mig. Du kunde wara lika lycklig om du wille, i stället för att wandra genom lifwet såsom en eremit."

Desse intalanden gjorde icke ringaste werkan på Sanningsskär. Men onekligen fann han det tungt att lefwa endast för sanningen, och det behöfdes hela hans själfstyrka för att fortfara dermed.

VII.

Prinsessan.

Konungen lefde icke ensam i sitt palats, utan han hade en mycket wacker dotter, ett underverk af skönhet, som han icke blott hade uppfödd med den binnaste omsorg, utan äfwen besåmt till arfwinge af thronen och dermed följande omåttliga rikedomar.

Under sådana omständigheter war det ingen brist på friare, men prinsessan Rosa — det war hennes namn — wille icke för någon af dem öfwergifwa sin fader. Slutligen kom en ung prins, hwars förtjenster woro föremål för allmän beundran. Detta war prins Guldhår — så kallad för sina gyllene lockar, som föll i yppigt swall öfwer hans arlar. Han hade fast beslutit att winna prinsessans hand, och fruktade icke sorgen, emedan han war rik och mäktig. Det behöfwer knappt sägas, att han wid hoswet mottogs med all upptänktlig ära, och konungen sjelf föreställde sin dotter den höge gästen. Sedan prinsen tillbragt en månad wid hoswet och framfört sitt ärende, började han blifwa angelägen att få swar; men konungen kunde icke gifwa honom något, ty så snart han talade med prinsessan om prins Guldhår, blefnade och rodnade hon ömsom, men sade icke ett ord.

"Det kan icke hjälpas", sade konungen slutligen, "på annat sätt än att jag tvingar henne att tala, emot sin wilja. Prinsens är enträgen, och jag kan icke låta honom wänta längre. Jag skall bedja Sanningsskär hjälpa mig."

Fölsjafeligen kallades Sanningsskär till konungen, och begge begärwo sig till prinsessans rum, der de blefwo mycket wäl mottagna. Hennes fader upptog änyo frågan om prinsen, berömmande hans ädla hjerta och hans wackra hår, samt förklarade, att hon nödwändigt måste swara redan samma dag. Men nu, liksom brut, fick han intet swar; prinsessan rodnade, såg raft i golfwet och tummade på sitt perlbånd.

Konungen, som hade wäntat detta, gaf då ett tecken åt Sanningsskär. Denne tog genast fram sin flöjt och blåste ett wackert stycke. — Ni skulle sett hwilken förändring då inträffade. Hon uppsteg genast från sin plats, och talade till sin fader, utan all förlägenhet.

"Gode fader", sade hon, "jag wet icke hwad som kommit öfwer mig, eller om musiken är orsak till hwad jag nu känner; men hela min natur är alldeles förändrad. Bland alla de prinsar jag sett har ingen gjort ringaste intryck på mig, utan jag har alltid varit glad när de rest sin väg. Så är det icke med prins Guldhår: han är en wacker och tapper prins, och om min fader befäller, skall jag gifwa mig med honom; men jag ber ert majestät att icke befälla mig, ty jag älskar en annan."

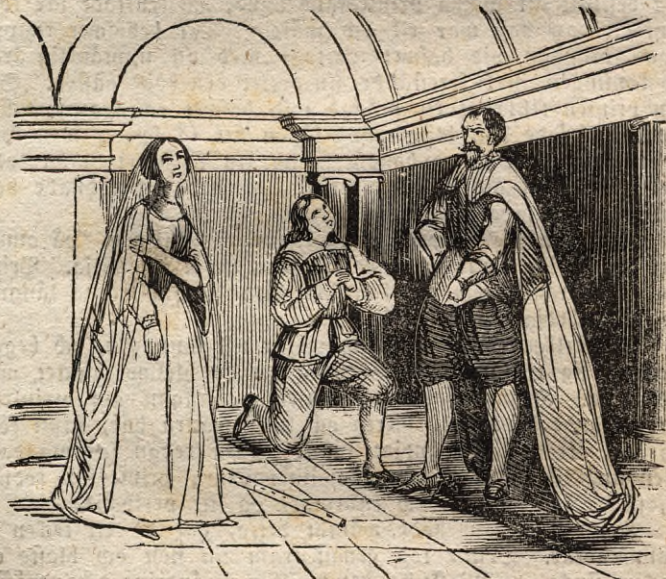
Konungen funderade mycket på hwem detta kunde wara; men han war icke iffånd att gifsa det.

"Hwad jag nu sagt är sannt, min fader", återtog hon, "och den jag älskar är icke långt borta."

"Om hwilken prins talar du då?" frågade konungen förundrad.

"Jag menar ingen prins", svarade prinsessan Rosa, "utan vår wån Sanningekår, som blåser så wadert just nu. Jag älskar honom högt och skulle gerna gifsa mig med honom."

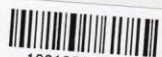
Härwid stannade hon twärt, ty Sanningekår hade wid prinsessans owäntade förklaring släppt stöten på golfwet och fallit på knä för konungen. Äfwen denne blef mycket häpen; han befallde sin dotter med strång ton att aldrig mer yttra så

dana dumbheter, befallde Sanningekår att aldrig mer wisa sig och sin stöt, och gick ut för att gifsa fritt loyp åt sin ondsk.

Hans första omsorg war naturligtwis att affärda prins Guldbår på bästa möjlige sätt, ty han insåg, att för denne icke funnes någon skynt af hopp. Det war en kinkig sak, och konungen war så glad när den war afgjord, att han gaf ett stfwerposthorn åt postmästaren, som hade skaffat prinsen hästar till hemresan.

Emellertid hade Sanningekår i största sorg flött från watslet och ut i parken, der han sökte den aflägsnaste stogsdun-

1001851064

